

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtenlijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp en Dr B. Wielenga

Medewerks (sters: Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Broen, Amsterdam; W. E. Engelkes, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Mev. H. S. S. Kuiper, Blossendaal; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Gorinchem; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; C. Tazelaar, Amsterdam; Dr J. Thij, Meppel; Dr H. Th. Vollenhoven, 's Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:

Dr V. HEPP, Paul Krugerstraat 55, Watergraafsmeer.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 38000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenl. en Ned. Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3) p. jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. r. Familieberichten 35 ct. p. regel.

INHOUD: Nalezing. — Uit de Schrift: Verzoeking Hand. 9:31. — Kerkelijk Leven: Twee klippen VII. — Noot beweerd. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Het laatste woord. — Literatuur en Kunst: Geschenken der Voorzienigheid. — Kuiper Bibliografie XXXVII. — Zending en Evangelisatie: Beelden uit Berlijn. — Uit de Buitenlandsche Kerken: De Geref. Nederl. in de Ver. Staten en in hoeverre zij hun vierde, en doel bereikt hebben na 75 jaren. — Persoonlijk: — Stemmen uit onze Kerken. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

NALEZING.

En over de Gezangenquaestie en over het rythmisch zingen, ontving ik, zooals ik reeds mededeelde, een aantal brieven; sommige handelden over beide. Thans rust op mij nog de taak, die zooveel noodig te beantwoorden, en dan daarmede levens (op verzoek der Redactie) deze bespreking te sluiten.

De onderscheidene betuigingen van instemming met het geschrevene laat ik natuurlijk rusten na dankbaar kennis ervan genomen te hebben. Ik spreek eerst over de Gezangenquaestie, daarna over het rythmisch zingen.

Daar de plaatsruimte niet toelaat, al deze stukken op te nemen, laat ik alle namen van personen weg en ga alleen op de gedachten in; daarbij me tot het m.i. strikt noodige beperkende; anders zou er geen einde en ook geen aandacht zijn.

Eerst dan de Gezangenquaestie.

Over de uitlegging van Eph. 5:19 en Col. 3:16 geworden mij een tweetal opmerkingen, die ik gaarne wil beantwoorden.

Ten eerste vestigde men mijn aandacht op een (mij overigens bekende) uittaling van Dr Kuiper in „Onze Eeredienst“ (blz. 56), die daar betuigt (in afwijking van het gevoelen der Kantteekenaar), dat de woorden „psalmen, gezangen en geestelijke liederen“ niet slaan op de verschillende opschriften der Psalmen, maar doelen op vrije geestesuiting.

Deze opmerking gaat geheel langs me heen. Ik heb tusschen de verschillende uitleggingen in mijn artikel geen keuze gedaan. Ik betoogde alleen, dat naar het gevoelen van alle deskundigen de inzender het mis had, die in dien tekst een voorschrift wilde lezen om nevens de Psalmen ook gezangen bij den eeredienst te gebruiken. Hetzij nu bedoelde woorden betrekking hebben op verschillende soorten Psalmen (Kant.) of op verschillende soorten vrije liederen (Kuiper) — dit staat vast, dat hier niet gesproken wordt van den Psalmbundel met daarnevens vrije liederen. En dat was het punt in geding.

Ten tweede werd opgemerkt, dat ik in gebreke bleef, aan te toonen, op welken grond die exegese van Eph. 5:19 berust; nu daargelaten, welke der beide bovengenoemde uitleggingen men kiest. Dat ik in mijn artikel deze gronden niet aanvoerde, was lo omdat ik geen exegetische studie schreef; 2o omdat een beroep op het algemeen gevoelen der uitleggers me in dit verband objectiever leek dan een eigen betoog, waarvan men wellicht kon denken, dat het werd opgezet met een bepaalde bedoeling.

Nu het echter gevraagd wordt, wil ik gaarne antwoorden, dat de bewijslast niet ligt op mij, doch op dengene, die het woord psalmoi, dat de ruime betekenis heeft van: liederen, gezongen bij snarenspeel, wil begrenzen tot een bepaalden bundel van zulke liederen. Het staat in genoemde teksten gecoördineerd met humnoi en odoi pneumatikoi; drie soorten van liederen worden nevens elkander gesteld. Welk recht heb ik nu, te zeggen: de eerste soort is een titel, een bepaald boek, de tweede en derde niet? Stond er alleen psalmoi, dan kon het misschien op den Psalmbundel slaan; nu is dat niet wel mogelijk omdat de apostel over bepaalde genres van het Christelijk lied handelt. Evenmin als men van „ge-

zangen“ zonder meer „Gezangen“ (der Ned. Herv. Kerk) mag maken, is het geoorloofd, bij „psalmen“ alleen aan de „Psalmen“ te denken, vooral niet bij zulk een woordvoeging als in deze teksten.

Opmerkingen als dat de gezangen de Psalmen niet zullen verdringen, dat geen voortdurende uitbreiding te vreezen is, dat we toch reeds gezangen hebben — laat ik rusten. De geschiedenis in het buitenland heeft bewezen, dat het dien kant uitgaat. De zeer enkele „Gezangen“, die geen berijmde Schriftgedeelten zijn, zijn deels niet gewettigd, deels gemeengoed der Christelijke kerk (het Apostolicum), deels de uitzondering, die den regel bevestigt. Met Dr van Es ben ik van oordeel, dat dit spijkerje veel te zwak is om zoo'n vracht eraan op te hangen. Overigens ben ik geen profeet, evenmin als mijn correspondenten, en zal de uitkomst moeten bewijzen wie gelijk had. Doch omdat ik liever geen verkeerde uitkomsten heb, tracht ik — en veen met mij — deze mogelijkheid bij voorbaat af te snijden. Voorkomen is beter dan genezen.

Enige nog mij bereidwijzig toegezonden argumenten, vóór het door mij ontwikkelde gevoelen pleitende, zal ik hier niet noemen, omdat dit artikel de discussie besluit en ik dus nu geen nieuwe dingen meer wil aanvoeren. Mijn dank aan de schrijvers!

Een broeder meldde me, van der jeugd af op eenzelfde standpunt als ik te hebben gestaan, doch door verblijf in het buitenland wel een wat anderen kijk op deze dingen te hebben gekregen. Niet zoo, dat hij van tegenstander in voorstander werd veranderd. Maar wel kwam een ander element voor hem in het spel toen hij in een land vertoefde, waar geen berijming der Psalmen in de landstaal bestond en men nu wel Sankeylieders enz. moest gebruiken. Ik zou hem willen antwoorden, dat, waar geen brood is men korstjes van pastetjes eet, en mijn geheele betoog natuurlijk alleen ziet op de Hollandsche toestanden. Maar ook, dat ik geheel met zijn gevoelen instem als hij schrijft, dat de Psalmen het vrije lied overtreffen en het daarom goed zal zijn, steeds zooveel mogelijk zorg te dragen, dat de te planten kerken deze kunnen zingen.

Ten slotte vroeg men mij, of ik dacht, dat De Wekker ooit iets goed zou vinden wat wij doen, en niet steeds daarin een reden zou ontdekken om ons als afwijkende van de zuivere beginselen voor te stellen, zoodat het vergeefs ware, te wachten totdat dit blad erin bewilligde.

Ik ben het met de vragers wel eens, dat niet gemakkelijk aan een afkeuring van De Wekker te ontkomen zal zijn, omdat die haar werk ervan maakt, ons te beschuldigen en als te licht voor te stellen. Dienaangaande maak ik mij geen illusies. Maar wat ik niet wil hebben is, dat De Wekker eenige reden heeft om ons te beschuldigen en dat dit blad aanleiding krijgt om sommige leden onzer kerken tegen haar op te zetten. En ik ben er zeker van, dat dit zou gebeuren indien we gezangen invoerden.

Wat trouwens mijn vrees voor groote moeilijkheden wanneer men tot het invoeren van een bundel gezangen zou besluiten niet denkbeeldig is, bewijst het, nogwel aan den vooravond van het Pinksterfeest! openlijk uitgebroken scherp conflict tusschen de beide predikanten van Amsterdam-Zuid. Over wat Dr van Dijken aangaande de „Proeve“ schreef valt Dr Geelkerken hem in de „Overtoomsche Kerkbode“ aan op een manier, die buiten alle voorbeeld is in onze kerken. Ik maak niet uit, wie m.i. gelijk heeft en op wien de meeste schuld rust. Ik constateer alleen, dat — welke ook de achtergrond dezer dingen moge zijn —

nu een bloeiende gemeente in tweeën dreigt gescheurd te worden ten gevolge van een verschillend oordeel over de „Proeve“. De hooft gezangenzingerij is me dit conflict in de verate verte niet waard. En hoe vele, vele zouden er volgen indien het eens werkelijk ervan kwam!

Thans iets over het rythmisch zingen. Allereerst enkele feitelijke mededeelingen.

Een inzender berichtte mij, dat het boekje van S. de Lange niet uitverkocht is, want hij heeft het op verschillende tijden besteld en ontvangen. Ik kan dit niet ophelderen. Wie belang erin stelt, onderzoekte het zelf door het te bestellen.

Voorts kan ik mededeelen, dat het nieuwe Psalmboekje, waarover ik schreef, in September bij de uitgevers van kerkboeken Zomer en Keuning te Wageningen zal verschijnen. Ik laat daarin alle lettergrepen, die lang gezongen moeten worden, cursief drukken, zoodat het dan den menschen wel zeer gemakkelijk wordt gemaakt. En naar aanleiding van verschillende verzoeken, heb ik besloten, toch toe te geven aan den wensch, dat de groote rythmische moeilijkheden zouden uit den weg geruimd worden door kleine veranderingen. Ik zal deze zooveel mogelijk beperken, doch om de zaak niet schipbreuk te laten lijden dan maar doen zonder opdracht wat ik liever had zien gebeuren krachtens Synodaal mandaat. Natuurlijk zal ik van alle wijzigingen rekenschap geven. Het zal me verheugen, wanneer deze uitgave, waarom van zoovele zijden gevraagd is, blijkt in een behoefte te voorzien, die men op allerlei plaatsen gevoelt.

Nog een enkele schreef me, toch wel bezwaren te vreezen van het invoeren der rythmische zangwijze. Ik denk ook wel, dat die hier en daar zullen geopperd worden. Maar het is veel de vraag, hoe men die methode invoert. En als men daarbij verstandig te werk gaat, niet drijft, en den menschen duidelijk maakt, dat men, de verbastering verlatende, nu tot het oude wederkeert, dan zal het met die bezwaren wel meevallen.

Een inzender merkt op, dat men de koralen van Bach toch ook niet op heele en halve noten gaat zingen. Ik begrijp niet, hoe deze broeder daarbij komt.

Vooreerst is het niet waar, dat in de koralen van Bach alle noten gelijken duur hebben. Ik sla b.v. de Matthäus-Passion op: reeds het eerste koraal „Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen?“ lozenstraf inzenders stelling. Het tweede: „Ich bins, ich sollte büßen“ evenzoo. En dat zijn geen uitzonderingen, maar zoo schreef Bach. Denk b.v. aan het zeer bekende „Liebster Herr Jesu, wo bleibst du so lange“ met een zoo sterk bewogen rythmus. Neem maar eens een Duitsch kerkboek, en u zult zien, dat de beste koralen van ongelijke tijdsduur der noten zijn. Dat de rythmischeering der Deutsche muziek een andere is dan die der Fransche, stem ik dadelijk toe; maar noten van ongelijke tijdduur hebben ze beide. En als de stelling van inzender juist is, dat „eisch van koraalgezang is, dat alle noten een gelijken duur hebben“ — nu, dan heeft Bach, dien hij den grootmeester noemt en op wien hij zich beroept,.... nooit koralen geschreven!

Ten tweede spreekt het vanzelf, dat men aan de noten den tijdsduur geeft, dien de componist ervoor bepaalde. Aangezien nu de componisten der Psalmwijzen ze maakten met heele en halve noten, is juist mijn bedoeling, weer te laten zingen zooals zij het geschreven hebben. Men moet natuurlijk van de Psalmen geen liedjes maken; doch wie het rythmisch zingen kent, zal toestemmen, dat het alleszins waardig blijft. Wat niet getuigd kan worden van alle Psalmzangen op heele noten; waarbij

Utrecht.
RMING.
No. 2755.
de Reformatie".
EEM,
ANO'S
worden?
GOES
DE.
rd 7. ==
HAGE.
Kampen ver-
de TWEDE
DEEL
Testament)
BOEK
HEILIGE
EDENIS
LEVIS SMITT
ogl. a. d. V. U.
2 deelen à f 4.50
opvolgenden à f 2.75
uitnemende
r allen die de
Geschiedenis
leeren een ON-
HANDBOEK.
GROWINGEN
BOERMA
Telef. 755.
erenkleeding
Maat.
„Allard“
ROTTERDAM
vanaf f 1.25
f 2.—
50, f 3 en hooger
WUN f 3.—